Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część CXIV. — Wydana i rozesłana dnia 31. grudnia 1899.

Treść: (M 271—274.) 271. Rozporządzenie, którem zmienia się Porządek egzaminów ścistych dla wydziałów medycznych wydany rozporządzeniem z dnia 15. kwietnia 1872. — 272. Ustawa, którą wydaje się zarządzenie przejściowe do ustawy z dnia 29. czerwca 1868, o organizacyi Izb handlowo-przemysłowych. — 273. Rozporządzenie, tyczące się wymiany urzędowych blankietów wekslowych emisyi 1898 z wydrukowanym napisem 18.. do oznaczenia liczby roku. — 274. Rozporządzenie, tyczące się zaliczenia wyspy Ceylon do tych obszarów pochodzenia i przeznaczenia, które stosownie do §. 16 rozporządzenia ministeryalnego z dnia 18. grudnia 1893, mają być w każdym razie oznajmiane do celów statystyki handlu zagranicznego obszaru cłowego austryacko-węgierskiego.

271.

Rozporządzenie kierownika Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 21. grudnia 1899,

którem zmienia się Porządek egzaminów ścisłych dla wydziałów medycznych wydany rozporządzeniem z dnia 15. kwietnia 1872, Dz. u. p. Nr. 57.

Na zasadzie Najwyższego postanowienia z dnia 14. grudnia 1899 uznaję za stosowne w porozumieniu z c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych zmienić Porządek egzaminów ścisłych dla wydziałów medycznych, wydany tutejszem rozporządzeniem ministeryalnem z dnia 15. kwietnia 1872, Dz. u. p. Nr. 57, w następujący sposób:

§. 1.

Kto chce uzyskać doktorat całej umiejętności lekarskiej i uprawnienie do wykonywania wszystkich gałęzi praktyki lekarskiej z tymże połączone, winien zdać trzy egzamina ścisłe (rygoroza).

§ 2.

O dopuszczenie do tych egzaminów ścisłych winien kandydat zgłosić się do dziekana wydziału medycznego i do tego celu złożyć u niego dokumenta poniżej wymienione (§ 3, 4 i 5).

§. 3.

Prosząc o dopuszczenie do I. egzaminu ścisłego, winien kandydat złożyć:

- a) metrykę chrztu lub urodzenia;
- b) świadectwo gimnazyalne dojrzałości ważne w krajach tutejszych, lub jeżeli nie przynależy do tych krajów, te świadectwa, na zasadzie których został wpisany w rejestr uczniów zwyczajnych wydziału medycznego;
- c) dowód, że (o ile nie zachodzi przypadek §. 6), najmniej przez cztery półrocza w przymiocie ucznia zwyczajnego medycyny uczęszczał na wykłady na wydziale medycznym tutejszo-krajowym, te zaś półrocza liczą się tylko wtedy, jeżeli kandydat miał w jednem z nich zajętych najmniej 16, w innych najmniej 20 godzin tygodniowo;
- d) dowód, że najmniej przez dwa półrocza zimowe uczęszczał na ćwiczenia sekcyjne anatomiczne.

8. 4.

Prosząc o dopuszczenie do II. egzaminu ścisłego, złożyć należy następujące dokumenty:

- a) świadectwo złożenia pomyślnie I. egzaminu ścisłego;
- b) dowód, że kandydat od czasu złożenia I. egzaminu ścisłego skończył jeszcze najmniej sześć półroczy na wydziałe medycznym, półrocze zaś

liczy się tylko wtedy, jeżeli kandydat był w niem zapisany najmniej na 20 godzin wykładowych tygodniowo (pominąwszy kursa); kandydatom, którzy w ciągu tego czasu swoich nauk odbyli półrocze służby wojskowej, służy dobrodziejstwo, że wolno im złożyć II. egzamin ścisły już z końcem szóstego półrocza;

- c) dowód, że kandydat uczęszczał najmniej przez trzy półrocza na klinikę chorób wewnętrznych i równie długo na klinikę chirurgiczną a przez dwa półrocza na klinikę położniczo-ginekologiczną i przez jedno półrocze na klinikę chorób ocznych;
- d) dowód, że podczas całego ciągu kolegiów pod c) wymienionych albo pracował praktycznie w dotyczących klinikach pod kierunkiem ich przełożonego, jakoteż asystentów do zastępowania tegoż upoważnionych, albo brał udział w osobnych kolegiach, temu praktycznemu wykształceniu poświęconych a udzielanych przez innych docentów rzeczonych przedmiotów;
- e) dowód, że uczęszczał na kursa laryngologii, otiatryi i dentystyki najmniej przez sześć tygodni, tudzież na kurs szczepienia ospy najmniej przez tydzień a to po pięć godzin tygodniowo na każdy z tych kursów.

§. 5

Prosząc o dopuszczenie do III. egzaminu ścisłego, kandydat winien jeszcze dołączyć:

- a) dowód, że zdał II. egzamin ścisły;
- b) dowód, że od czasu złożenia I. egzaminu ścisłego skończył najmniej sześć półroczy na wydziale medycznym.

§. 6.

Czy i o ile półrocza, w których kandydat uczęszczał jako uczeń zwyczajny na nauki w uniwersytecie zagranicznym lub na wydziale filozoficznym tutejszo-krajowym, mogą zastąpić półrocza nauki w §§. 3 — 5 wzmiankowane, o tem decyduje w każdym z osobna przypadku Minister wyznań i oświaty po wysłuchaniu grona profesorów tego wydziału, do którego podano prośbę o dopuszczenie do egzaminów ścisłych.

§. 7.

Przedmiotami egzaminacyjnymi I. egzaminu ścisłego są:

- a) biologia ogólna,
- b) fizyka dla medyków,
- c) chemia dla medyków,
- d) anatomia,
- e) fizyologia,
- f) histologia.

Egzamin z biologii i fizyki odbywa się tylko teoretycznie, z innych przedmiotów zarazem teoretycznie i praktycznie.

§. 8.

Przedmiotami egzaminacyjnymi II. egzaminu ścisłego są:

- a) anatomia lub fizyologia naprzemian jako egzamin przeglądowy,
- b) anatomia patologiczna i histologia,
- c) patologia ogólna i doświadczalna,
- d) farmakologia i nauka pisania recept,
- e) hygiena.

Egzamin z anatomii patologicznej odbywa się zarazem praktycznie i teoretycznie, inne egzamina są tylko teoretyczne.

§. 9.

Przedmiotami egzaminacyjnymi III. egzaminu ścisłego są:

- a) medycyna chorób wewnętrznych,
- b) chirurgia,
- c) położnictwo i ginekologia,
- d) okulistyka,
- e) przedmioty specyalne kliniczne: psychiatrya, nauka leczenia dzieci, jakoteż dermatologia i syphilis,
- f) medycyna sądowa.

Z przedmiotów pod *a)* i *b)* wymienionych egzaminuje się osobno praktycznie a osobno teoretycznie, z przedmiotów pod *c)*, *d)* i *e)* oznaczonych zarazem praktycznie i teoretycznie a z przedmiotu pod *f)* wymienionego tylko teoretycznie.

§. 10.

Wszystkie trzy egzamina ścisłe potrzeba zdać na tym samym uniwersytecie.

Tylko w przypadkach na szczególne względy zasługujących, Minister wyznań i oświaty po zniesieniu się z właściwemi gronami profesorskiemi może dozwolić kandydatowi złożenia II. i III. egzaminu ścisłego w innym uniwersytecie zamiast w tym, w którym zdawał I. egzamin ścisły.

§. 11.

Egzamina ścisłe odbywają się publicznie, przewodniczącemu jednak wolno ograniczyć wolność wstępu i dozwolić go tylko lekarzom i uczniom medycyny.

§. 12.

Komisya egzaminacyjna składa się z przewodniczącego, dotyczącego egzaminatora a do II. i III. egzaminu ścisłego także jeszcze z komisarza rządowego. Temu ostatniemu zostawia się jednak do woli brać udział według własnego uznania także w egzaminach I. egzaminu ścisłego.

nych aktów egzaminacyjnych, powołuje egzaminatorów a według okoliczności przewodniczącego (§. 13) i uwiadamia komisarza rządowego.

§. 13.

Przewodniczy dziekan wydziału medycznego, gdyby go zaś nie było, lub gdyby nie mógł przybyć, albo gdy trzeba utworzyć kilka komisyi, zajmie jego miejsce najprzód prodziekan a jeżeliby jeszcze była tego potrzeba, jeden lub dwóch zastępców, których z pomiędzy profesorów zwyczajnych wybiera corocnie grono profesorów przy obiorze dziekana.

8. 14.

Zwyczajnymi egzaminatorami są profesorowie wykładający rzeczywiście dotyczący zwyczajni, przedmiot.

Egzaminatorami z biologii ogólnej są profesowie zwyczajni zoologii lub botaniki na wydziale filozoficznym, o ile wykładają dotyczący przedmiot egzaminu.

Jeżeli w jednem kollegium jest wiecej profesorów zwyczajnych do tego samego przedmiotu, takowi obowiązki egzaminatorów zwyczajnych pełnia po kolei.

Gdyby chwilowo nie było profesora nadzwyczajnego, lub gdyby nie mógł przybyć, zmieniają się po kolei profesorowie nadzwyczajni tego samego przedmiotu a gdzieby i tych nie było lub przybyć nie mogli, natenczas na zastępcę egzaminatora zwyczajnego wezwać należy tego profesora zwyczajnego lub nadzwyczajnego, który odpowiedni przedmiot rzeczywiście daje, albo którego przedmiot najbardziej się zbliża do przedmiotu o który idzie.

§. 15.

Jeżeli z powodu zbyt wielkiej ilości kandydatów lub udowodnionego przeciążenia egzaminatora zwyczajnego innemi czynnościami urzędowemi, okaże się tego potrzeba, Minister oświaty zamianuje na przeciąg roku egzaminatorów nadzwyczajnych, którzy w razie potrzeby mają zastępować egzaminatora zwyczajnego.

Będą oni zamianowani z pomiędzy profesorów nadzwyczajnych i docentów prywatnych do odpowiedniego przedmiotu egzaminu, mianowanych, a to na podstawie wniosku grona profesorów, samodzielnie lub z polecenia Ministra uczynionego.

§. 16.

Komisarzy rządowych mianuje Minister wyznań i oświaty na wniosek Ministra spraw wewnętrznych, na przeciąg roku szkolnego.

stkich gałęzi umiejętności lekarskiej i mogą także dniowego okresu.

Dziekan wyznacza czas i miejsce poszczegól- należeć do grona nauczycielskiego na wydziale medycznym.

§. 17.

Przedmioty egzaminacyjne każdego egzaminu ścisłego wymienione sa w §. 7-9. Egzamin z "medycyny chorób wewnętrznych" i z "chirurgii" jest praktyczny i teoretyczny; egzamin z "przedmiotów specyalnych klinicznych" (§ 9 e) składa się z trzech osobnych egzaminów.

§. 18.

Każdy akt egzaninacyjny odbywa dotyczący egzaminator pod odpowiednim nadzorem przewodniczacego, jakoteż na II. i III. egzaminie ścisłym, pod nadzorem komisarza rządowego, którzy mają prawo wpływać na zadawanie pytań i na trwanie egzaminu, a nawet mogą i sami zadawać pytania kandydatowi.

Na egzaminie wyłącznie teoretycznym, można na jednem posiedzeniu komisyi egzaminować najwiecej sześciu kandydatów.

Poszczególne egzamina z każdym kandydatem maja trwać najmniej kwadrans; egzamina odbywajace się zarazem teoretycznie i praktycznie, wyjąwszy histologie (§. 7 f) i "przedmioty specyalne kliniczne" (§. 9 e) należy odpowiednio przedłużyć.

Egzamina praktyczne z "medycyny chorób wewnętrznych" i z "chirurgii" odbywają się każdy w dwóch dniach, w ciągu których kandydat udowodnić ma przed egzaminatorem w czasowej obecności całej komisyi egzaminacyjnej swoje wiadomości przy łożu chorego, na lalce lub na zwłokach.

Odbywanie się poszczególnych egzaminów urządzone będzie osobną instrukcyą, w której wydane będą bliższe postanowienia ze względem na stosunki miejscowe po wysłuchaniu profesorów.

§. 19.

Wszystkie egzamina, z których się rygorozum sklada, zdać należy w terminie do tego wyznaczonym.

Jeżeli kandydat bez ważnych powodów usprawiedliwiających nie stawi się na terminie do egzaminu wyznaczonym, taksa, którą za całe rygorozum zapłacił, przepada; jeżeli nie podda się temu egzaminowi także i w następnym terminie, który mu bedzie wyznaczony, postąpić z nim należy tak, jak gdyby wcale nie składał dotyczącego egzaminu.

Dziekan wydziału medycznego może jednak kandydatowi z ważnych powodów terminy odpowiednio przedłużyć.

§. 20.

Terminy egzaminów, z których składa się każde Winni oni być doktorami medycyny lub wszy- rygorozum, wyznaczyć należy w obrębie trzechtygoKolej, w jakiej poszczególne egzamina mają po sobie następować, nie jest przepisana.

Pierwszy egzamin III. rygorozum odbyć się ma najpóźniej w sześć tygodni po złożeniu ostatniego egzaminu II. rygorozum.

W przypadkach zasługujących na względy, dziekan może ten termin przedłużyć o miesiąc; na dalsze przedłużenie może pozwolić tylko Minister wyznań i oświaty na wniosek grona profesorów. Jeżeli kandydat nie podda się pierwszemu egzaminowi III. rygorozum w terminie przepisanym lub przedłużonym, traci moc swoją II. rygorozum, które już był złożył.

§. 21.

Przy obliczaniu przeciągów czasu pomiędzy dwoma egzaminami przepisanych w §. 20, liczyć należy tylko tygodnie i miesiące roku szkolnego z pominięciem okresu feryi w odnośnym czasie przypadających.

S. 22.

Jeżeli z potrąceniem czasu służby wojskowej upłynęło pięć lat od skończenia się I. egzaminu ścisłego a II. egzamin ścisły jeszcze się nie zaczął, pierwszy staje się nieważnym.

Gdy kandydat zgłosi się potem znowu do I. egzaminu ścisłego, nie stosują się do niego postanowienia §§. 4 b) i 5 b).

8. 23.

Wynik każdego aktu egzaminacyjnego oznacza się w stopniach "celująco", "dostatecznie" lub "niedostatecznie", przyczem uwzględniać należy także odpowiedzi na pytania przewodniczącego lub komisarza rządowego, jeżeli były zadawane.

Stopień ten przysądza egzaminator; tylko na egzaminie z przedmiotów specyalnych klinicznych (§. 9 e) stopień przysądza przewodniczący podług większości not otrzymanych z trzech poszczególnych egzaminów; lecz jeżeli jeden poszczególny egzamin wypadnie niepomyślnie, można przyznać stopień "dostatecznie" tylko w takim razie, jeżeli tak przewodniczący jak i komisarz rządowy oświadczą, że według ich przekonania dotyczący przedmiot egzaminu nie jest kandydatowi całkiem obcy.

§. 24.

Żadnego rygorozum nie można uważać za złożony z dobrym skutkiem, jeżeli kandydat nie otrzymał przynajmniej stopnia "dostatecznie" ze wszystkich przedmiotów.

§. 25.

Jeżeli kandydata reprobuje się tylko z jednego przedmiotu pewnego rygorozum, należy dopuścić go do ponowienia egzaminu z tego przedmiotu po upływie dwóch miesięcy.

Termin ten może komisya egzaminacyjna skrócić uchwałą do jednego miesiąca, jeżeli kandydat ponowić ma poszczególne egzamina z przedmiotów klinicznych specyalnych (§. 23, ust. 2) dla otrzymania z nich stopnia "dostatecznie".

Jeżeli kandydata reprobuje się z dwóch lub więcej przedmiotów, ponowić ma cały egzamin ścisły po upływie sześciu miesięcy, jednakże komisya egzaminacyjna może skrócić ten termin aż do trzech miesięcy.

§. 26.

Jeżeli przy pierwszem ponowieniu egzaminów z jednego lub ze wszystkich przedmiotów, ponownie reprobuje się kandydata, ma on powtórzyć całe rygorozum po upływie sześciu miesięcy.

§. 27.

Jeżeli przy tem drugiem powtórzeniu nie wszystkie egzamina wypadną pomyślnie, tylko Minister wyznań i oświaty na wniosek grona profesorów może kandydatowi pozwolić, żeby przez jedno lub dwa półrocza uczęszczał ponownie na przedmioty, z których zdawał dotyczące rygorozum i żeby następnie poddał się po raz trzeci powtórzeniu wszystkich aktów egzaminacyjnych tego rygorozum.

§. 28.

Jeżeli przy tem trzeciem ponowieniu egzaminu kandydat nie o'rzyma ze wszystkich przedmiotów stopnia "dostatecznie", wyłącza się go na zawsze od dalszego odbywania nauk medycznych, jakoteż od uzyskania doktoratu medycznego na uniwersytecie w krajach tutejszych i od starania się o niego na podstawie dyplomu za granicą uzyskanego.

§. 29.

Każde powtórzenie egzaminu powinno odbyć się, o ile to być może, przed tym samym egzaminatorem co poprzedni egzamin, który się nie powiódł.

§. 30.

Jeżeli kandydat z każdego egzaminu jednego rygorozum, albo za powtórzeniem tego egzaminu, otrzymał przynajmniej stopień "dostatecznie", w takim razie po złożeniu ostatniego egzaminu tworzy się ze wszystkich stopni w protokole szczegółowym zapisanych, stopień ogólny z całego egzaminu ścislego.

Stopień ogólny może opiewać "celująco" tylko w tym razie, jeżeli tak opiewała większość stopni, które kandydat otrzymał z egzaminów jednego rygorozum i w żadnym poszczególnym egzaminie nie był reprobowany.

Wynik egzaminu ścisłego zapisuje się w protokole egzaminów ścisłych i oznajmia kandydatowi.

§. 31.

Za każdy egzamin ścisły kandydat winien opłacić taksę a mianowicie za pierwszy 120 koron, za drugi 110 koron, za trzeci 160 koron.

Z tego przewodniczący komisyi egzaminacyjnej, tudzież komisarz rządowy zasiadający na IIgim i IIIcim egzaminie ścisłym otrzymują za udział we wszystkich egzaminach szczególnych jednego rygorozum po 20 koron, egzaminatorowie na egzaminach teoretycznych, na egzaminie z histologii, na egzaminach praktycznych z "medycyny chorób wewnętrznych" i z "chirurgii", jakoteż z przedmiotów specyalnych klinicznych po 10 koron, egzaminatorowie na innych egzaminach teoretyczno-praktyczzych po 20 koron; resztę wynoszącą 10 koron oddaje się do funduszu kancelaryjnego uniwersytetu.

Przy każdem powtórzeniu jednego lub kilku egzaminów jednego rygorozum złożyć należy tytułem taksy taką kwotę, jaka jest potrzebna, żeby każdy członek komisyi egzaminacyjnej, biorący udział w tych egzaminach ponownych, otrzymał połowę taksy należącej się mu za pierwsze odbycie egzaminu.

§. 32.

Promocyi dokonywa w formie zwykłych sponsyi profesor zwyczajny (per turnum) jako promotor pod przewodnictwem rektora, w obecności dziekana wydziału medycznego.

§. 33.

Taksa promocyjna za doktorat wszystkich gałęzi umiejętności lekarskiej wynosi we wszystkich uniwersytetach królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych 120 koron.

Z tego otrzymują: rektor 30 koron, dziekan i promotor po 10 koron.

Nadto z taksy tej odkłada się 10 koron do funduszu kancelaryjnego uniwersytetu, z którego w poszczególnych uniwersytetach opłacają się dotychczasowe należytości za wygotowanie dyplomu, tudzież dotychczasowe płace urzędników kancelaryjnych i służby.

Resztę wszystkich kwot taksy promocyjnej rozdziela się pomiędzy wszystkich profesorów zwyczajnych wydziału medycznego.

§. 34.

W tych uniwersytetach, w których dotychczas były w zwyczaju uroczystsze formy promocyi, pozostawia się kandydatom do woli zamiast prostej, żądać tej uroczystszej formy promocyi za opłatą, którą się zwykle za to pobiera, taksa jednak w §. 33 przepisana i w tym także przypadku ma być tak użyta i rozdzielona jak tam przepisano.

§. 35.

Co do warunków, pod jakimi doktorowie medycyny, którzy uzyskali dyplom na uniwersytecie poza obrębem królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych mogą otrzymać dyplom doktora medycyny ważny w tych królestwach i krajach, stosują się także i nadal postanowienia rozporządzenia ministeryalnego z dnia 6. czerwca 1850, Dz. u. p. Nr. 240.

§. 36.

Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy obowiązującej od roku szkolnego 1900/1901 dla wszystkieh uczniów rozpoczynających nauki.

Od tego terminu traci dla tych uczniów moc swoją Porządek egzaninów ścisłych dla wydziału medycznego wydany tutejszem rozporządzeniem ministeryalnem z dnia 15. kwietnia 1872, Dz. u. p. Nr. 57, łącznie ze wszystkimi przepisami wydanymi w przedmiocie wykonania go i objaśnienia.

Koerber r. w.

Hartel r. w.

272.

Ustawa z dnia 27. grudnia 1899,

którą wydaje się zarządzenie przejściowe do ustawy z dnia 29. czerwca 1868, Dz. u. p. Nr. 85, o organizacyi Izb handlowo-przemysłowych.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanawiam co następuje:

Artykuł I.

Ze względu na to, że z powodu ustawy z dnia 25. października 1896, Dz. u p. Nr. 220, o podatkach osobistych bezpośrednich, poczynione być mają zmiany w postanowieniach, tyczących się prawa wybierania do poszczególnych lzb handlowo-

przemysłowych, okres urzędowania tych rzeczywi- drukowanym napisem 1... do oznaczenia liczby stych członków Izby, którzy stosownie do §. 6 ustawy z dnia 29. czerwca 1868, Dz. u. p. Nr. 85 mają dnia 31. grudnia 1899 z Izby wystąpić, przedłuża się najdalej aż do końca roku 1900.

Artykuł II.

Ustawa niniejsza nabywa mocy obowiązującej od dnia 31. grudnia 1899.

Artykuł III.

Wykonanie ustawy niniejszej poruczam Ministrowi handlu.

Wiedeń, dnia 27. grudnia 1899.

Franciszek Józef r. w.

Wittek r. w.

Stibral r. w

223.

Rozporządzenie Ministerstwa skarbu z dnia 29. grudnia 1899,

tyczące się wymiany urzędowych blankietów wekslowych emisyi 1898 z wydrukowanym napisem 18 . . do oznaczenia liczby roku.

W obiegu będące a nieużyte blankiety wekslowe emisyi 1898, opatrzone wydrukowanym napisem 18.. do oznaczenia liczby roku, wymieniane będa bezpłatnie z zachowaniem odnośnych postanowień ustawowych, począwszy od 1. stycznia 1900 aż do dalszego zarządzenia w urzędach składu i sprzedaży stępli za nowe urzędowe blankiety wekslowe z wy-

Podania stron, tyczące się tego, są wolne od stepli.

Jorkasch r. w.

274.

Rozporządzenie Ministerstw skarbu i handlu z dnia 29. grudnia 1899.

tyczace się zaliczenia wyspy Ceylon do tych obszarów pochodzenia i przeznaczenia, które stosownie do §. 16 rozporządzenia ministeryalnego z dnia 18. grudnia 1893, Dz. u. p. Nr. 177, mają być w każdym razie oznajmione do celów statystyki handlu zagranicznego obszaru cłowego austryacko-wegierskiego.

W wykonaniu ustawy z dnia 26. czerwca 1890, Dz. u. p Nr. 132, o statystyce handlu zagranicznego i z częściową zmianą odnośnego rozporządzenia wykonawczego z dnia 18. grudnia 1893, Dz. u. p. Nr. 177, zarządza się ninicjszem zaliczenie wyspy Ceylon do tych obszarów pochodzenia i przeznaczenia, które stosownie do §. 16 powyższego rozporządzenia mają być w każdym razie oznajmiane do celów statystyki handlu zagranicznego obszaru cłowego austryacko-wegierskiego. W §. 16 rzeczonego rozporządzenia na miejsce wyrazów: "25. Indye brytańskie" wpisać więc należy "25, a. Indye brytańskie", 25, b. Wyspa Ceylon".

Rozporzadzenie niniejsze wchodzi w wykonanie od dnia, w którym dojdzie do wiadomości komor.

Jorkasch r. w.

Stibral r. w.